

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Viite: LVM/571/03/2016

LAUSUNTOPYYNTÖ TELEVISIO-OHJELMIEN SIIRTOVELVOITETTA KOSKEVASTA ARVIOMUISTIOSTA

Digita kiittää liikenne - ja viestintäministeriötä mahdollisuudesta lausua televisio-ohjelmien siirtovelvoitetta koskevasta, 18.3.2016 päivätystä arviomuistiosta

Digita ei kannata muistiossa esitettyä muutosta. Siirtovelvoitteen poistaminen johtaa hyvin todennäköisesti siihen, että kaupalliset televisiokanavat eivät hae enää ns. yleisen edun ohjelmistotoimilupia täysin valtakunnallista televisioitoimintaa varten. Tämän seurauksena kaupallisten televisiokanavien väestöpeitto saattaa pienentyä nykyisestä 100 %:sta 90%:iin tai jopa alemmas. Kuten alla olevista kartoista käy hyvin ilmi, on 100 %:n väestöpeitolla ja 90%:n väestöpeitolla suomalaisille merkittävä ero:

Karttakuva 99,9 % väestöpeitto

Karttakuva 90 % väestöpeitto

Siirtovelvoitteen voimassa oloa tulisi yleisen edun kanavien osalta jatkaa vähintään seuraavan kuusivuotiskauden ajan eli vuoden 2022 loppuun saakka.

Sananvapaus ja yhdenvertaisuus

Sananvapauden toteuttamiseen liittyvä viestinnän monipuolisuuden ja moniarvoisuuden näkökulmasta on tärkeää turvata yleisen edun kanavien jakelu kaapeli- ja IPTV televisioverkoissa ympäri Suomen.

Yleisen edun kanavien jakelun varmistamisella kaikkiin suomalaisiin televisiovastaanottimiin on merkittävä vaikutus kotimais-ten AV- sisältöjen jakeluun ja sitä kautta suomalaiseen kulttuuriin ja kieleen.

Yleisen edun kanavien siirtovelvoitteen jatkamisella voidaan siten edistää suomalaisten yhdenvertaisuutta asuinpaikasta huolimatta.

Valtakunnallinen televisiotarjonta vähenee erityisesti Pohjois-Suomessa

Siirtovelvoitteen ehdotettu päätyminen vaikuttaisi negatiivisesti yleisen edun kanaviksi halukkaiden tv-yhtiöiden määrään, kun tv-yhtiöiden merkittävien lainsäädännön kannuste valtakunnalliseen jakeluun poistettaisiin. Digitaalisten tietojen mukaan siirtovelvoitteen voimassaolon jatkaminen on usean tv-yhtiön edellytys yleisen edun kanavan statuksen hakemiselle vireillä olevan ohjelmistotoimilupakierroksen aikana.

Muistiossa mainittu markkinaehtoisien taajuusmaksun välttäminen ei ole riittävä kannuste yleisen edun kanavaksi hakeutumiselle. Mikäli siirtovelvoite päättyy, koko Suomen alueella jaettavien tv-kanavien määrä vähenee. Tämä johtuu mm. siitä, että valtakunnalliseen televisiojakeluun ei ole kaupallisia perusteita johtuen erityisesti Pohjois-Suomen harvasta asutuksesta.

Mikäli kaupallisten tv-kanavien valtakunnallinen jakelu vähenee nykyisestä, tarkoittaa tämä välillisesti Yleisradion jakelemien tv-kanavien katseluosuuksien ja merkityksen korostumista entisestään. Tämän voi katsoa olevan haitallista sähköisen median monimuotoisuuden kehitykselle.

Siirtovelvoitteen poistamisen seurauksena tv-kanavien tarjonta supistuisi erityisesti Pohjois-Suomessa. Tämä on erityisen ongelmallista, koska myös vaihtoehtoisten jakeluteiden saatavuus Pohjois-Suomessa on heikompi kuin muualla Suomessa. Pohjois-Suomen asukkaiden muiden televisio- ja radiopalveluiden kustannukset nousevat. Pohjois-Suomessa on vakituisia asuntoja 80 146 kappaletta ja vapaa-ajanasuntoja 30 256 kappaletta. Lisäksi Lapissa vierailee suuri määrä suomalaisia ja kansainvälisiä matkailijoita: vuosittain rekisteröityjä yöpymisiä on n. 2,4 miljoonaa sekä vähintään saman verran rekisteröimättömiä yöpymisiä.¹ Muistiossa ei ole arvioitu ehdotuksen aluepoliittisia vaikutuksia. Mikäli siirtovelvoitteesta päätettäisiin luopua, tulisi pohtia muita toimenpiteitä/kannustimia siihen että valtakunnallisen televisiojakelun monipuolisuus säilyisi ja erityisesti huomioita tulisi kiinnittää kotimaisen televisio- ja radiotekniikan monipuolisuuteen.

Erilaiset tekniikat lähetysten vastaanottoon

Arviomuistiossa on arvioitu käytännössä olemassa olevia television vastaanottovaihtoehtoja turhan optimistisesti. Suomessa vain neljä prosenttia laajakaistaliittymistä on nopeita valokuituyhteyksiä. Esimerkiksi Ruotsissa vastaava luku on yli kymmenkertainen. Suomea edellä ovat muutkin Pohjoismaat sekä Viro. Suomessa syrjäseuduilla ainut yhteysvaihtoehto on monesti langaton laajakaista.² Koska Suomi on luonteeltaan harvaan asuttu maa, ovat langattomat tekniikat edelleen selvästi kustannustehokkain tapa jaella audiovisuaalisia sisältöjä koko väestölle.

Viestintävirasto on televisio- ja radiopalveluita koskevassa markkina-analysissään vuodelta 2015 todennut, että OTT-palveluina tarjottavat lähetykset eivät ole muun muassa laatu, laadunvarmistus ja saatavuus ongelmien vuoksi verrattavissa terestriaalijakeluun. Digitaalisen käsityksen mukaan OTT-palvelut eivät ole myöskään rinnastettavissa samoista syistä kaapeli- ja IPTV-jakeluun. Erityisesti matkaviestinverkkojen tiedonsiirtokapasiteetti, joka on jaettava usean käyttäjän kesken, rajoittaa OTT-palveluiden laatua ja käyttöä.³

Finnpanelin TV -katselu Suomessa tutkimus 2015 osoittaa, että televisionkatselu perinteisestä televisiosta perinteisellä jake-lutavalla (IPTV, kaapeli ja maanpäällinen jakelu) ei ole vähentynyt merkittävästi. Vuonna 2009 suomalaiset katsoivat televisiota 2 tuntia 56 minuuttia vuorokaudessa ja vuonna 2015 suomalaiset edelleen katsoivat yhtä paljon televisiota. Kuten kaikki tv-katselutilastot osoittavat, perinteisissä tavoissa kuluttaa televisiosisältöjä ei ole tapahtunut mitään merkittävää vähentymistä ajanjaksolla 2011 -2016, jolla voitaisiin perustella siirtovelvoitteen päättymistä. Vaikka avoimen Internetin välityksellä käytettävien videopalveluiden suosio onkin kasvanut merkittävästi, se ei ole vähentänyt perinteisen tv:n katselua vaan OTT- ja IPTV-katselu on ollut omiaan vähentämään maksu-tv-kanavien suosiota. Nämä kanavat puolestaan eivät ole nykyiselläänkään siirtovelvoitteen piirissä.

¹ Lapin liitto, Lapin matkailu, <http://www.lappi.fi/lapinliitto/lapin-matkailu>

² HS Nopeat nettiyhteydet leviävät hitaasti – syrjäseuduilla moni turvautuu mokkulaan [Kotimaa](#) 12.3.2016 2:00 Päivitetty: 12.3.2016 14:02

³ HMTV päätös televisio- ja radiopalveluita koskevassa markkina-analysissä

Arviomuistiossa on esitetty näkemys, jonka mukaan siirtovelvoite on vanhentunut. Digitan näkemys on, että siirtovelvoite on edelleen välttämätön sen varmistamiseksi, että vapaasti vastaanotettavat televisiokanavat saadaan välitettyä yleisölle monipuolisesti ja koko Suomessa.

Tekijäoikeuslain muutos 2016

Digitan käsityksen mukaan syy siihen, että siirtovelvoitteen päättäminen vuoden 2016 loppuun on saanut kannatusta, on kesällä 2015 voimaan tullut tekijäoikeuslain 25 i§:n 2 momentti, joka mukaan tekijällä on oikeus saada edelleen lähettäjältä korvaus edelleen lähettämistä, jollei edelleen lähettäjä näytä toteen, että korvaus on jo maksettu lähetysoikeuksien hankinnan yhteydessä. Digitan käsityksen mukaan alan yleinen käytäntö on se että lähetysoikeuksien hankinnan yhteydessä on korvaus maksettu jakelusta Suomessa kaikissa jakeluteissa myös edelleen lähettämistä. Lain sanamuoto on kuitenkin tältä osin ongelmallinen, koska edelleen lähettäjän on vaikea näyttää toteen sitä, minkälaisia lähetysoikeuksia televisioyhtiö on hankkinut. Kuten hallituksen esityksessäkin⁴ on todettu, tekijällä ei ole oikeutta kaksinkertaiseen korvaukseen. Digitan näkemyksen mukaan tekijäoikeuslain 25 i §:n 2 momentin tarkistamista tulisi harkita kaksinkertaisen tekijäoikeuskorvauksen välttämiseksi.

Siirtovelvoitteen aiheuttamat taloudelliset kustannukset

Arviomuistiossa on todettu että siirtovelvoitteen on katsottu aiheuttavan kohtuuttomia taloudellisia kustannuksia operaattoreille. Näiden kustannusten suuruutta ei ole kuitenkaan lainkaan arvioitu muistiossa. Kaapeli ja IPTV operaattoreiden liiketoimintamalli perustuu siihen että ne perivät verkon rakentamisesta aiheutuvat kustannukset kaapelitelevisio verkkoon liittyneiltä taloyhtiöiltä ja kotitalouksilta. Yleisen edun kanavien jakelu on osa operaattoreiden liiketoimintaa, joka edistää liittymien myyntiä. Must carry velvoitteen poistuttua on mahdollista, että operaattorit tulevat vaatimaan korvausta jakelusta myös televisioyhtiöitä,

Asian valmistelun ja aikataulu

Kuten yllä on esitetty, siirtovelvoitteeseen liittyy monenlaisia merkittäviä näkökohtia ja on hyvin valitettavaa, että asiaa käsitellään kiireisellä aikataululla vuoden 2017 alusta voimaan tulevien ohjelmistolupien hakukierroksen ollessa kesken. Optimaalisessa tilanteessa oikeustilan 1.1.2017 koskien siirtovelvoitetta olisi pitänyt olla selvä ennen ohjelmistotoimilupien julkistamista haettaviksi. Asia on suomalaiselle A/V-kulttuurille niin merkittävä, että sen huolellinen valmistelu ja asiaan liittyvien näkökohtien mahdollisimman laaja huomioon ottaminen on perusteltua.

⁴ HE 305/2014 vp 297495 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tekijäoikeuslain 25 i ja 47 §:n muuttamisesta